

Redaktor naczelny i kierownik literacki
Romuald Kawalec.

Redaktor: **Sergjusz Rubinow.**

Redakcja i Administracja:
Wilno, Zawalna 16-10.

Godziny przyjęć redaktorów:
Codziennie prócz niedziel, świąt i sobót od godz. 4-6.

ŚWIATFILM

TYGODNIK

TEATR, KINO, PLASTYKA, RADJOFONJA, SPORT

Warunki prenumeraty:
Prenumerata roczna . . . . . zł. 13.-
„ półroczna . . . . . „ 7.-
„ kwartalna . . . . . „ 3.60
„ miesięczna . . . . . „ 1.20
Cena pojedynczego egzemplarza . . . . . —.35

Cena ogłoszeń:
1/4 kolumna . . . . . zł. 200.-
1/2 „ . . . . . „ 100.-
1/4 „ . . . . . „ 50.-
1/8 „ . . . . . „ 30.-
1/16 „ . . . . . „ 20.-

ODDZIAŁY: WARSZAWA—Krakowskie Przedmieście 30. KRAKÓW—Retoryka 21. POZNAŃ—Mostowa 16. ŁÓDŹ—Zachodnia 68. KIELCE—Hipoteczna 39
Zagranicą: AMERYKA 4141 Manila avenue **Oakland California U. S. A.** AUSTRALIA 26 Darlingpurst Road Pattss Point **Sydney Australia.**

JERZY ZAWIEJSKI.

O DUSZĘ TEATRU

Fragmenty z dzieła o teatrze, mającego ukazać się wkrótce w wyd. książkowym.

W Polsce walka o Teatr nowy, stanęła pod zagadnieniem walki o formę i o autora. — Genjusz polskiego teatru współczesnego, Wyspiański powiedział swoje słowo ostatnie, odszedł — powiązany najserdeczniejszymi niemi ze skargą niedoli polskiego, przedwojennego życia. W radosnym momencie odzyskania niepodległości, w rozkrzyżowaniu skostniałych w geście rozpaczających się do tworzenia nowych społecznych warunków, — bujne i potężniejące z każdą chwilą polskie życie współczesne — niema swego Jana Chrzyciela, swego świętego cieśli, wiążącego krokwie na dachu państwowym, wzniesionym rękoma zbiorowości. Teatr polski o tyle się przeobraził, o ile przeobraziły się polityczne warunki życia polskiego. Można już teraz bez obawy pod „Mazepą” napisać Juljusza Słowackiego, zamiast skromnych inicjałów J. S. Skwapliwie to podkreślili twórcy Narodowego teatru, oddając poraż pierwszy scenę krzywdzonemu w czasie niewoli utworowi Słowackiego. — Można też było dowoli krzyknąć o Polsce, mówić z desek scenicznych o niej ciągle, ciągle, aż do momentu uświadomienia, że wykrzyczawszy się, napoiwszy się Polską, — czas wreszcie pomyśleć, co ma w niej być, na który i jaki piedestał postawić Sztukę.

Było to jednak nieuniknione i zrozumiałe. Polski widz teatralny szedł, jak dawniej w czasie niewoli tak i teraz po wielkie hasła, sprzężenia twórcze z życiem dookólnym, z tęsknotą, swojej współtwórczej roli w akcie najwyższym konstrukcji życia gromadzkiego. Odejść musiał wprędce, karmiony starym, zjełczałym surogatem, — odchodzi z uczuciem zbudności i osamotnienia. Autor polski przechodził mimo widza, nie dostrzegając go, nie widząc w nim żadnych możliwości artystycznego tworzywa. Kapitał teatralny stanowi import zagranicznych, bulwarowych dramideł i gorszego gatunku fars. — nie leżących w żadnym wymiarze na płaszczyźnie naszych potrzeb duchowych. Wielkie Larum o autora i utwór krajowego „wyrobu” przynosi od czasu do czasu skleconą nowinkę polityczną, na sposób zagraniczny przyrządzoną pornografię, ku pobudzeniu erekcji u łysych, starzejących się panów. O nas samych cierpliwie znoszących ignorancję konieczności naszego uczestnictwa w sprawach teatru — nikt się nie troszczy. Zresztą teatr w Polsce, jak zresztą wszędzie przestał być zupełnie instytucją artystycznych założeń, a służy głównie celom przedsiębiorczym na równi z każdym pierwszym, lepszym handlarzem i kramikiem. Ustrój kapitalistyczny, który życie przyniósł fatalnie, — w teatrze pogrzebał zupełnie Sztukę. Zmieniło się zasadniczo oblicze teatru, który nawet nie jest zyskowym przedsiębiorstwem, — zresztą w takim stanie rzeczy, jak obecnie, przedsiębiorstwo dawno zbankrutowało i czas najwyższy już na licytację. Dłużnik, jakim jest kierownik artystyczno-literacki, okazał się w stosunku do nas niewypłacalny. — Zobowiązania prote-

stujemy, żądamy egzekucji prawa, którym w tym wypadku będzie nasze sumienie społeczne. Teatr niema czem do nas przemówić i niema nam nic do powiedzenia. Autor, szczególnie polski, jest nam dłużny wiele. — Tradycję mamy bogatą. — Dziś wskreszenie tradycyjnego dorobku nie pomoże, nikt zrealizowanymi zobowiązaniami nie kryje długu — jest to bowiem oszustwo i nieuczciwość. Odłogiem leży przez nikogo nieuprawiony czarnoziem życia i trudu całego polskiego świata pracy. Jesteśmy z nim powiązani każdą twórczą dziedzicziną życia, od niego bierzemy swój początek i oddech najmocniejszy. Daremnie tęsknimy do nowego Wyspiańskiego, któryby dołączył do nas, Losi Drogi Jego — przez omroczenie ukazał. Czekamy „wesela” naszego „wyzwolenia” dusz naszych i „krzyku”, coby był nasz, z tego pokolenia”. Kapitałem wielkiego Genjusza żyjemy dotąd, tłumaczymy go na wartości i problemy nam dzisiaj bliskie — bierzemy krzyżową drogę, jego wędrówki, jak swoją — tęskniąc w głębi, aby przemówił do nas ktoś poprostu, jasno, duszę nam otworzył, złączył w mistycznym akcie dokonywanego się teatralnego obrzędu. Mamy swoje wielkie dni, swoje ponocne zmyły i majaki, radości najśłoneczniejsze, które ponieść pragniemy w pokorze do Stołu Pańskiego Sztuki i wziąć stamtąd chleb żywota. Przykrawamy nasze życie wewnętrzne, mierzymy je wedle kroju dorobku, który się skończył i smutni odchodzimy, niepokieszeni dopasowaniem większym, lub mniejszym. Jesteśmy inni, — może nie tak wielcy i bogaci, ale niedopasowani do żadnych z minionych dni. — Mamy wszakże swoją własną, wielką duszę, własne uczucia i ideje, których wyrazu czekamy, a które nigdy nie pomieszczą się w żadnym wymiarze starego i zużytego teatru. Teatr mieszczański, obecny, traktuje oddzielną rampą od sceny publiczność, nie, jako wodzów współuczestniczących w obrzędzie Sztuki teatralnej, ale poprostu, ordynarnie mówiąc, jako „gości”, — którzy martwo, bezdusznie podpatrują z poza czwartej ściany, jakieś działanie. „Gośćmi” takim być nie chcemy i nie jesteśmy, aczkolwiek ogólnie t. zw. publiczność teatralna z „gości” owych się składa. Im nie potrzeba nic, nie potrzeba wiele, poza możliwością od czasu do czasu pokazywania tualet i zaczerpnięcia tematu na towarzyskie five o'clocki. „Gość” teatralny bez obłudy i szczerze akcentuje swoje stanowisko i żąda tylko tego, nic ponad to. Zbędny mu jest jakikolwiek wysiłek, zbudna twórcza droga zdobywania nowych form dramatu, — nie potrzebuje tego — jest bowiem bez pragnień. Teatr współczesny — mieszczański istnieje tylko dla tych właśnie „gości”, którzy, pokazane sumy wydając na kupno biletu, — żądają wzamian zabawy i obłudnie pojmovanej wogóle „szlachetnej rozrywki”.

Problem widza w szerokim tego słowa pojęciu, — przeżył się; — prze-

żył się także i zbankrutował autor, duszę zbiorową widza objawiający.

Teatrowi obecnemu, na kulturze mieszczańskiej wyrosłemu, — przeciwstawiamy Teatr Nowy, Teatr Przysz-

P. Julja Bekeffi.

łości, który pójdzie do widza, odszuka go, wsłucha się w niego i wspólnym, zbiorowym wysiłkiem stworzy Nową Sztukę. — Miejsce działania, scenę, przeniesie się na teren, obejmujący wszystkich uczestników teatralnego obrzędu, czy to będzie widowia, jak dziś, czy plac, rynek, dziedziniec, fabryka, jak to będzie jutro i jak w pewnym stopniu było w starożytnej Helleadzie. Teatr się uspołeczni, rozpowszeczni, oddechu nabierze, będzie żywy, twórczy do życia i z życiem idący.

Autorem będzie ten, kto wyjdzie z nas i z nami tworzyć będzie. Do skarbcza twórczości każdy z nas wiele dorzucić może, chodzi o zbiorowy doniosły akt, o wielką, zespalającą twórczość bezimienną, znaczącą się w każdym wysiłku zdobywania nowych wartości życia współczesnego. Bowiem zapłodniona krwią naszą najserdeczniejszą będzie dopiero nam bliska i drogą każda myśl twórcza, każde żyjące dzieło Sztuki. Na drodze najbardziej strzelistego aktu zbiorowego natchnienia, odnajdziemy tęsknotę naszą prawdziwie Wielkiej Nowej Sztuki Teatru. Będzie w Niej wszystko, co nasze, co z nas — dusza, serce i mózg, tworzący najbardziej słoneczne konstrukcje życia wolnego.

Teatry wileńskie.

Siostry Bekeffi w Reducie.

Julja i Helena Bekeffi należą do jednych z najlepszych sił starego baletu rosyjskiego. Te dwie znakomite artystki widzieliśmy na scenie Reduty w dniu 23 b. m.

Tradycję kunsztu baletowego wyniosły pp. Bekeffi ze swojej rodziny, w której od szeregu pokoleń tradycje te żyły i były z zapałem kultywowane. Julja Bekeffi zdobyła wszechświatową sławę jako wyjątkowo uzdolniona wykonawczyni słowiańsko-rosyjskich tańców. Istotnie, to co pokazała nam p. Julja B. potwierdza opinię zagranicznej krytyki. W wykonaniu rizańskiego tańca jest nietylko przekonywająco prosta i piękna w swych zewnętrznych linjach, ale też wydobywa z siebie całą gamę przeżyć i nastrojów wewnętrznych, charakterystycznych rosyjską duszę. W tym jej tańcu, można wyczuć nieokreśloną tęsknotę, beztroskie lenistwo, w szerokich jej gestach żyje aromat pól i stepów. W znanej grotesce rosyjskiej (łubok) mimika p. B. jest idealną.

Wogóle w tańcu wdziek p. B. wykazuje to powiewność, śpiewność i rytmikę ruchu, to żywiołowość, gibkość („Rapsodja” Liszta), to umiętność precyzyjnego opanowania nowoczesnego tańca („Black Battom”), to znowu szal i żar południa w hiszpańskim tańcu.

P. Helena B., to typ tańca nieco odmienny.

Jej temperament zdolny jest do nagłych przejść od pewnej lekkości,

powiewności i kobiecej naiwności, do szczytu szału (Cygański taniec). Potrafi ona oddać istotę współczesnego tańca ze wszystkimi jego załamaniem tak dobrze, jak płynność i sentymentalność menueta.

Jakiesz wielka jest jej wrażliwość artystyczna!

Technika obydwu siostr jest skończona.

Należy zaznaczyć, że kostjomy siostr Bekeffi są to autentyczne stroje muzealne z epoki menuetta i tańca jarosławskiego.

Cały program należy uważać za szczęśliwie wykonany, ale spawiedliwość każe zwrócić uwagę na pewne braki. Menuet tracił nieco z powodu zbyt szybkiego tempa muzyki; w cygańskim tańcu dawał się wyczuć charakter rosyjskiego nastroju, w tańcu morskim nie było nastroju właściwego.

Powodzenie pełne. Publiczność wypełniła teatr po brzegi.

Akompanjował i zarazem występował z solowami (Chopin, Liszt), produkcjami F. Szymanowski.

K. M.

Teatr Polski. „Wielka księżna i chłopiec hotelowy”. Z powodu niemożności uczestniczenia w przedstawieniu tej tak doskonale przez p. Czesława Jankowskiego przetłumaczonej z francuskiego komedji, zmuszeni jesteśmy odłożyć nasze dotyczące wrzenia teatralne, do następnego numeru.

REPERTUAR TEATRÓW WILEŃSKICH

„REDUTA”

Wilno	Grodno	Objazd
Od 3.III Maskarada na poddaszu	Od 3.III Żywa maska (Henryk IV)	Lekkomyślna siostra Brat marnotrawny
Od 10.III Żywa maska	Od 10.III Maskarada na poddaszu	z P. Ireną Solską i P. Juljuszem Osterwą
Od 17.III Sen	Od 17.III Cyd	
Od 27.III Cyd	Od 24.III Sen	

TEATR POLSKI

Grupa zespołu „REDUTA” pod dyrekcją FRANCISZKA RYCHŁOWSKIEGO.

Dnia 27 lutego r. b. o godz. 3.30

„POTĘGA REKLAMY”

krotochwila amerykańskich autorów R. C. Megue i W. Hackett
przekład Wiktora Popławskiego

Mary Grayson	Janina Piaskowska
Hrabina de Beaurien	Eleonora Frenklówna
Cyrus Martin	Stanisław Purzycki
Rodney Martin	Zbigniew Opolski
Ambroży Peale	Karol Wyrwicz-Wichrowski
William Smith	Stefan Brusikiewicz
Miss Burke	Irena Jasińska-Detkowska
Jerzy Mr. Chesney	Leopold Detkowski
Karol Bronson	Feliks Żukowski
Ellery	Tadeusz Piwiński
Marja - pokojówka Martinów	Karol Wiśniowski
Johnson - służący Martinów	

Akt I i II w bibliotece Cyrusa Martina, akt II — w biurze Rodney'a Martina

Reżyserował: KAROL WYRWICZ-WICHROWSKI.

Dnia 27 lutego r. b. o godz. 8.15 wiecz.

WIELKA KSIĘŻNA i CHŁOPIEC HOTELOWY

komedja w 3 aktach Alfreda Savoire. Przekład Czesława Jankowskiego.

W. Ks. Ksienią Pawłówna	Janina Piaskowska
Hrabina Awałów	Irena Jasińska-Detkowska
W. Ks. Paweł	Stanisław Purzycki
W. Ks. Piotr	Tadeusz Piwiński
Albert	Karol Wyrwicz - Wichrowski
Heiss	Zbigniew Opolski
Matard	Stefan Brusikiewicz
Floch	Feliks Żukowski
Klucznik	Leon Wołhejko
Gospodarz kabaretu	Stefan Brusikiewicz
Angelka	Leopold Detkowski
Anglik	Zofja Kuszlówna
Jeanetta	Feliks Żukowski
Garson	Karol Wiśniowski

Goście na dancingu.

Akt I i II w Szwajcarii. Akt III w nocnym kabarecie w Deauville.

W akcie III Rewja kabaretowa z udziałem L. Pillati, N. Cybowskiej, A. Rejzerówny i S. Kontera

Reżyserował KAROL WYRWICZ-WICHROWSKI.

Dnia 28 lutego r. b. o godz. 8.15

„PŁOMIENNA NOC”

komedja w 3-ach aktach 4 odsłonach M. Lengyela.

Wincenty Fancsy	Wacław Malinowski
Antonja, jego żona	Eleonora Erenklówna
Piri	Zofja Kuszlówna
Bela Kovacsy	Stanisław Purzycki
Reginald Barker, kapitan angielski	Tadeusz Piwiński
Gyuri Tomassy, praktykant rolniczy	Zbigniew Opolski
Lia	Stanisława Perzanowska
Marosza	Zofja Molska
Todor	Feliks Żukowski
Starszy kelner	Stefan Brusikiewicz
Kelner Pista	Karol Wiśniowski
Agent giełdowy	Leon Wołhejko
Jego żona	Irena Jasińska - Detkowska
Imre, prymas cyganów	Leopold Detkowski
Julka, pokojówka	
Woznica	Karol Wiśniowski

Akty I i II przed dworem Fancy'ch. Akt II w restauracji hotelowej w Peszcie.

Reżyserował FRANCISZEK RYCHŁOWSKI.

Dnia 1 marca r. b.

POŻEGNANIE KARNAWAŁU

1) „CODZIENNE O 5-ej”

krotochwila w 3-ach aktach M. Hennequina i P. Vebera

Leon Precardan	Franciszek Rychłowski
Savinieu la Chambole	Tadeusz Piwiński
Celestyn Maravel	Stanisław Purzycki
Mondredon	Leopold Detkowski
Amadeusz	Leon Wołhejko
Bergeot	Stefan Brusikiewicz
Franciszek	Feliks Żukowski
Wiktor	Zbigniew Opolski
Gilbert	Karol Wiśniowski
Ginette	Zofja Kuszlówna
Walentyna	Stanisława Perzanowska
Angelika	Lena Pillati
Julja	

Rzecz dzieje się w Paryżu współcześnie.

Reżyserował FRANCISZEK RYCHŁOWSKI.

2) „KRÓLEWICZ KARNAWAŁ”

zapustne intermezzo W. Stanisławskiej.

Dnia 2, 3, 4 i 5 marca r. b.

UŚMIECH LOSU

komedja w 4 aktach W. Perzyńskiego.

Witold Siewski	dubl	Wacław Malinowski
Jan Kozłowski		Stanisław Purzycki
Irena, jego żona		Franciszek Rychłowski
Halina Łośnicka		Stanisława Perzanowska
Pani Czulińska		Janina Piaskowska
Wacław Czuliński		Halina Dunin - Rychłowska
Wrzesiński, wuj Ireny		Tadeusz Piwiński
Kelner		Leon Wołhejko
		Stefan Brusikiewicz

Goście na dancingu, kelnerzy, tancerki, policja.

Rzecz dzieje się współcześnie w Warszawie.

Reżyserował FRANCISZEK RYCHŁOWSKI.

KONCERTY — Teatr Polski

W niedzielę, dnia 27 lutego r. b. o godz. 12^{1/2}

KONCERT — PORANEK R. ETKINÓWNY.

RADJO

NOWOCZESNE ODBIORNIKI PROSTEJ
KONSTRUKCJI, ŁATWE W OBSŁUDZE
OD NAJTAŃSZYCH POLECA
NAJSTARSZA FIRMA W WILNIE
WILEŃSKIE BIURO RADJOTECHNICZNE
WILNO, UL. ADAMA MICKIEWICZA 23
TELEFON Nr. 405

NA RATY LUB NA DOGODNYCH WA-
RUNKACH. SOLIDNY SPRZĘT
RADJOAMATORSKI, LAMPY KATODOWE ZAW-
SZE ŚWIEŻE BATERJE, ŁADOWANIE AKUMU-
LATORÓW
PORADY I KONSULTACJE BEZPŁATNIE

Miejski Kinematograf Kulturalno - Oświatowy

Od 28.II do 3.III **Przemytnik z czarnego wąwozu**

z BESSI LOVE w roli tytułowej.

Od 4.III do 8.III

„**CZARNY ANIOŁ**” dramat z wielkiej wojny 1914—18
z Vilną BANDY w roli tytułowej.

Co uderza i przykuwa uwagę widza w tym dramacie, to po mistrzowsku odtworzone okropności wielkiej wojny, a zarazem jej jasne, piękne epizody.

**BIURO
ELEKTRO i RADJO
TECHNICZNE
D. WAJMAN**

Wilno, ul. Trocka 17. Tel. 7-81

Poleca aparaty radiowe wszelkich typów oraz części składowe.
Reprezentacja i skład konsygnacyjny pierwszorzędnym firm „Nora”, „Radio Mars” i innych.

Ceny fabryczne. Ceny fabryczne.